

S.S.C. EXAMINATION - First Language

(Composite course - SANSKRIT)

BLUE PRINT FOR MODEL PAPER - 2025 - 26

Subject : COMPOSITE SANSKRIT

Max. Marks : 30

Time : 1 hrs. 45 min.

ప్రశ్నానుసూచన విశ్లేషణ పట్టిక - కాంపోజిట్ సంస్కృతం (ప్రథమ భాష)

I. భావవగమనం - ప్రతిస్పందనం : మార్కులు - 12

1. అపరిచిత శ్లోకము : 4 X 1 = 4
◆ అపరిచిత శ్లోకాన్ని ఇచ్చి నాలుగు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. ఈ నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయాలి.
2. అపరిచిత గద్యము : 4 X 1 = 4
◆ అపరిచిత గద్యాన్ని ఇచ్చి నాలుగు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. ఈ నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయాలి.
3. శ్లోకపూరణములు : 1 X 4 = 4
◆ కంఠస్థశ్లోకాల్లో రెండు శ్లోకాలు ఇస్తారు. వాటిలో ఒక శ్లోకాన్ని పాదభంగం లేకుండా పూరించాలి.

II. భావవ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత : మార్కులు - 10

- ◆ ఇది వ్యాసరూప ప్రశ్నలకు సంబంధించిన విభాగం.
- 4. వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు : పద్య, గద్యాంశాలపై వ్యాసరూప ప్రశ్నలు 1 X 5 = 5
◆ ఇందులో రెండు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. వీటిలో ఒకదానికి వ్యాసరూపంలో 10 వాక్యాల్లో జవాబు వ్రాయాలి. దోషాలు లేకుండా జవాబు వ్రాస్తే, పూర్తి మార్కులు వస్తాయి.
- 5. సృజనాత్మకత ప్రశ్న. 1 X 5 = 5
◆ ఇందులో రెండు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. వీటిలో ఒకదానికి జవాబు వ్రాయాలి. అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తేనే పూర్తి మార్కులు వస్తాయి.

III. భాషాంశాలు : ప్రశ్నసంఖ్య - 6 8 X 1 = 8

సూచనలు :

1. ఇందులో నాలుగు లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు (అ, ఆ ఇ, ఓ) ఉంటాయి. 4 X 1 = 4
2. మరొక నాలుగు ఏకపదరూప ప్రశ్నలు (ఊ, ఊ, ఋ, ఌ వరకు) ఉంటాయి. 4 X 1 = 4
3. జవాబులను ప్రధాన జవాబు పత్రం (Main Answer Book) లోనే వ్రాయాలి.
ఇందులో - లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు 4 X 1 = 4

అ) శబ్ద రూపాన్ని గుర్తించడం-1

ఆ) ధాతురూపాన్ని గుర్తించడం-1

ఇ) సంధి పదాన్ని విడదీయడాన్ని గుర్తించడం-1

ఓ) సమాస పదానికి విగ్రహవాక్యాన్ని గుర్తించడం-1

సముచితపద రూప ప్రశ్నలు

4 X 1 = 4

ఊ/ఋ) సమానార్థక పదాలు - 2

ఋ/ఌ) విరుద్ధార్థక పదాలు - 2

COMPOSITE SANSKRIT -BLUE PRINT

क्र.सं.	सामर्थ्यम्	प्रश्नानां स्वभावः	प्रश्नानां भारतत्वम्	अङ्काः
I	भावावगमनम् प्रतिस्पन्दनम्	अपरिचितश्लोकः 1. अपरिचितश्लोकः एकः दीयते। तस्य "4" प्रश्नाः दीयन्ते।	4 × 1	4
		2. अपरिचितगद्यम् एकः अपरिचित गद्यभागः दीयते। तस्य "4" प्रश्नाः दीयन्ते।	4 × 1	4
		3. पाठगतः परिचितः श्लोकः पाठ्यांशयोः द्वितीय,चतुर्थपाठयोः श्लोकौ दीयते। एकस्य श्लोकस्य पूरणम्।	1 × 4	4
II	भावव्यक्तीकरणम् - सर्जनात्मकता	भावव्यक्तीकरणम् 4. भावव्यक्तीकरणाय पाठ्यांशोनुगुण प्रश्नद्वयं दीयते। तयोः एकः समाधेयः।	1 × 5	5
		5. सर्जनात्मकता अत्र प्रश्नद्वयं दीयते। एकः समाधेयः लेखः करपत्र-निनाद - व्यास - सर्जनात्मकरूपाः प्रश्नाः दीयते।	1 × 5	5
III	भाषांशाः	6. लक्ष्यात्मकप्रश्नाः अत्र चत्वारि प्रश्नाः दीयन्ते एकैकस्य प्रश्नस्य एकः अङ्कः देयः।		
		लक्ष्यात्मकप्रश्नाः अ) शब्दः- निर्दिष्टशब्दरूपम्।	1 × 1	1
		आ) धातुः- समुचितधातुरूपम् ।	1 × 1	1
		इ) सन्धिः विघटितरूपम्।	1 × 1	1
		ई) समासः विग्रहवाक्यम्।	1 × 1	1
		समुचितपदरूपप्रश्नाः अत्र रेखाङ्कितपदानां निर्देशानुसारं समुचितसमाधानानि लेखनीयानि। उ) समानार्थकपदे।	1 × 1	1
		ऊ) समानार्थकपदे।	1 × 1	1
		ऋ) विरुद्धार्थकपदे।	1 × 1	1
		ए) विरुद्धार्थकपदे।	1 × 1	1
		कुल		30

विषयरूपभारत्वपट्टिका

क्र. सं.	प्रश्नस्वरूपाणि	प्रश्नसंख्या	निर्दिष्टाङ्काः	प्रतिशतम्
1.	लघुप्रश्नाः	8	$8 \times 1 = 8$	27%
2.	श्लोकपूरणम्	1	$1 \times 4 = 4$	13%
3.	व्यासरूपप्रश्नाः	2	$2 \times 5 = 10$	33%
4.	बहुलैच्छिकाः	2	$2 \times 1 = 2$	7%
5.	अतिलघुप्रश्नाः	6	$6 \times 1 = 6$	20%
			30	100%

विषयरूपभारत्वसारिणी

क्र. सं.	विद्याप्रमाणानि	अङ्काः	प्रतिशतम्
1.	पद्यम्	13	43%
2.	गद्यम्	09	30%
3.	भाषांशाः	08	27%
कुल		30	100%

विद्याप्रमाणपट्टिका

क्र. सं.	विद्याप्रमाणानि	अङ्काः	प्रतिशतम्
1.	भावावगमनम् - प्रतिस्पन्दनम्	12	40%
2.	भावव्यक्तीकरणम् - सर्जनात्मकता	10	34%
3.	भाषांशाः	08	26%
कुल		30	100%

BLUE PRINT

	भावावगमनम्-प्रतिस्पन्दनम्	भावव्यक्तीकरणम्-सर्जनात्मकता	भाषांशाः
पाठ्यांशः	लघुप्रश्नाः- श्लोकपूरणम्	व्यासरूपप्रश्नः सर्जनात्मकप्रश्नः	बहुलैच्छिकप्रश्नाः अतिलघुप्रश्नाः
1. पद्यभागः	$4 \times 1 = 4$	$1 \times 4 = 4$	$1 \times 5 = 5$
2. गद्यभागः	$4 \times 1 = 4$	-	$1 \times 5 = 5$
3. भाषांशाः	-	-	$8 \times 1 = 8$
	8	4	10
			8

SANSKRIT - Paper - II
MODEL PAPER-2
COMPOSITE COURSE - FIRST LANGUAGE

Time : 1 hrs. 45 min.

Max. Marks : 30

- సూచనా:** 1. సంస్కృతభాషాప్రయోగే దేవనాగరీలిపి: ఉపయోక్తవ్యా।
2. విద్యార్థినాం కృతే ప్రశ్నపత్రపఠనార్థం పంచదశ నిమేషా: (15 minutes) దాతవ్యా:।
3. III “భాషాంశా:” ఇతి భాగే దత్తానాం లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నానాం, అతీలఘుసమాధానప్రశ్నానాం చ సమాధానాని ప్రధానసమాధానపత్రే ఐవ (Main answer book) లెఖనీయాని।

- సూచనలు :** 1. సంస్కృత భాషలో వ్రాయు సమాధానాలను దేవనాగరి లిపిలో వ్రాయాలి.
2. మొదటి 15 నిమిషాల సమయం విద్యార్థులు ప్రశ్నపత్రం చదువుకోవడానికి కేటాయించబడినది.
3. III భాషాంశములకు సంబంధించిన లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలకు, అతీలఘు సమాధాన ప్రశ్నలకు సంబంధించిన జవాబులను ప్రధాన సమాధాన పత్రములోనే (Main answer book) వ్రాయాలి.

I. భావావగమనమ్ - ప్రతిస్పందనమ్

(12 Marks)

1. అధ: దత్తం శ్లోకం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖన్తు।

4 × 1 = 4

దుర్బలస్య బలం రాజా
బాలానాం రోదనం బలమ్।
బలం మూర్ఖస్య మౌనీత్వం
చోరాణాం అనృతం బలమ్ ॥

ప్రశ్నా:

- అ) దుర్బలస్య బలం క:?
ఆ) కేషాం రోదనం బలమ్?
ఇ) బలం కస్య మౌనీత్వమ్?
ఐ) కేషాం అనృతం బలమ్?

2. अधः दत्तं अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां समाधानानि लिखन्तु।

4 × 1 = 4

रामः उत्तमः बालकः। रामः प्रतिदिनं पाठशालां गच्छति। प्रतिदिनं कृष्णं पूजयति। रामः अनेकाः क्रीडाः क्रीडति। रामस्य मित्राणि बहवः सन्ति। प्रातः योगाभ्यासं करोति। रामः सर्वदा सत्यं एव वदति। सः अनेकानि सुन्दराणि चित्राणि रचयति। रामः सर्वदा मनसि दैवं स्मरति। सः पाठान् सम्यक् पठति।

प्रश्नाः

अ) कः उत्तमः बालकः?

आ) रामः काः क्रीडति?

इ) रामः सर्वदा किं वदति?

ई) सः कान् सम्यक् पठति?

3. एकं श्लोकं पादभङ्गं विना पूरयन्तु ।

1 × 4 = 4

सर्वत्र नो ..... कथं तमिस्रा॥

(अथवा)

प्रभूत ..... प्रकीर्तितम्॥

II. भावव्यक्तीकरणम् - सर्जनात्मकता

(10 Marks)

4. अधः दत्तयोः प्रश्नयोः एकस्य समाधानं लिखन्तु।

1 × 5 = 5

लोकहितार्थं भवन्तः किं करिष्यन्ति?

(अथवा)

वणिक् पुत्रः स्वजीवनं इत्थं स्यादिति ज्ञानं कथं प्राप्नोदिति स्वीयवाक्यैः लिखन्तु ।

5. अधः दत्तयोः प्रश्नयोः एकस्य समाधानं लिखन्तु।

1 × 5 = 5

इतरप्राणिषु किं किं शिक्षेम इति करपत्ररूपेण लिखन्तु ।

(अथवा)

विवेकानन्दस्य व्यक्तित्वं उद्दिश्य मित्राय पत्रं लिखन्तु।

III. भाषांशा :

(8 Marks)

6. अधः दत्तानां लक्ष्यात्मक प्रश्नानां निर्देशानुसारं समुचित समाधान पदं चित्वा लिखन्तु ।

4 × 1 = 4

अ) ..... सर्वत्र पूज्यते। (विद्वत् शब्दस्य प्रथमाविभक्तिरूपं लिखन्तु)

क) विद्वान्   ख) विदुषा   ग) विदुषि

आ) बालः क्रीडाङ्गणे ..... । (समुचित धातुरूपं लिखन्तु)

क) क्रीडामि   ख) क्रीडति   ग) क्रीडसि

इ) समर्थः स्वयं निजोदरं पूरयति। (सन्धिपदं विघटयति चेत्)

क) निजो + उदरं   ख) निजे + उदरं   ग) निज + उदरं

ई) दुर्जनः अशुभं कार्यं करोति। (विग्रहवाक्यं लिखन्तु)

क) वि शुभं   ख) नि शुभं   ग) न शुभं

सूचनाः अधः दत्तानां वाक्यानां निर्देशानुसारं समाधानानि लिखन्तु।

4 × 1 = 4

उ) दाता कर्णः रणे अस्ति। दानी शिबिः राज्ये अस्ति । (समानार्थकपदं लिखन्तु)

ऊ) रामस्य तनयः लवः। दशरथस्य पुत्रः रामः । (समानार्थकपदं लिखन्तु)

ऋ) सबलः सर्वकार्याणि करोति। दुर्बलः किमपि कार्यं न करोति। (विरुद्धार्थकपदं लिखन्तु)

ए) सर्वदा धर्मः एव रक्षति । अधर्मः कदापि न रक्षति । (विरुद्धार्थकपदं लिखन्तु)